

Imate vaš čas za razne stvari, medtem ko
v prostoru.
Imate dnevno razpravo, razpravo,
razpravo in razpravo.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Uredništvo in upravni prostori
2657 S. Lawrence Ave.

Office of Publication:
2657 South Lawrence Ave.
Telephone, Rockwell 4904

LETO-YEAR XXVIII.

Člana lista je 96.00

Registered as second-class matter January 16, 1935, at the post-office
at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879.

CHICAGO, ILL., ČETRTEK, 19. SEPTEMBRA (SEP. 19), 1935.

Subscription \$6.00 Yearly.

STEV.—NUMBER 183

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

Liga narodov predložila nov načrt za mir v Afriki

Odbor petorice v Ženevi predložil Italiji in Abesiniji skemo "kolektivnega mandata" in notranjih reform afriškega cesarstva. Gotovo je, da Mussolini ne bo sprejel tega načrta. Anglija poslala nadaljnjih petnajst bojnih ladij na Sredozemsko morje. Pri Gibraltarju, ob otoku Malti in Sueškem prekopu kar mrgoli britskih bojnih ladij

Ženeva, 18. sept. — Mussolinijeva delegacija je danes informirala časopisne poročevalce, da je mirovni načrt, ki ga je sestavil komitej petorice, "absolutno nesprejemljiv za Italijo." "Načrt nima nobene vrednosti za Italijo," je rekel Mussolinijev predstavnik. "Pomeni preveč, kakor da bi nam bilo ponudil \$500,000 za hišo, ki je po našem mnenju vredna \$100,000,000."

Ženeva, 18. sept. — Komitej petorice, ki ga tvorijo reprezentacije Anglije, Francije, Španije, Turčije in Poljske, je sklenil nov načrt za poravnavo italijansko-abesinskega konflikta. Po današnji izjavi Lige narodov predložil Italiji in Abesiniji. Od odgovora, ki ga bosta dali prizadeji državi, so odvisna nadaljnja pogajanja.

Glavna točka mirovnega načrta določa, da Liga narodov izmenjuje evropske strokovnjake in jim poveri reformiranje afriške države — financ, armade in policije. Načrt predvideva, da bodo kolektivni mandati Abesinije, toda abesinski cesar ni imel pravice, sprejeti ali odločiti po Ligi imenovane strokovnjake in veterani njihova priporočila. Gotovo je, da Italija ne bo sprejela tega pogoja in da bo načrt zavrgla v celoti.

Komitej je s tem končal svoje delo in pred Ligo je sedaj vprašanje sankcij proti Italiji. Komitej ni določil datuma za odgovor na strani Italije in Abesinije in zaradi tega se bodo pogajanja nedvomno zavlekla. Načrt ni bil predložen kot uradni odločitev 15. člena Liginega konvencije, na katerega bi moral Mussolini odgovoriti "da" ali "ne", temveč kot skema za nadaljnja pogajanja.

Člani komiteja se bodo danes ponovno sestali na svoji seji, da razpravljajo sveto Lige narodov ne bo sklicano, dokler ne bo Italija in Abesinija izrekli svojega mnenja o predloženem mirovnem načrtu. To vzbuja dvom, čeprav neznan, da se bo Mussolini končno premislil in pristal na pogajanja. To bi pomenilo ustavitev Mussolinijevih avantur v vzhodni Afriki in odločilno je, da bi on na to pristal. Italijanski diktator je že dvakrat prej odklonil ponudbe glede kolektivnega mandata Abesinije — prvič v Parizu in drugič v Ženevi, ko je prišel razsvetljevati svet Lige narodov.

Gibraltar, 18. sept. — Sem je včeraj dospelo nadaljnjih petnajst britskih bojnih ladij iz Portlanda, Anglija. Predno so odločile je bilo naznanjeno, da bodo sodelovale v manevrih ob otoku Skotake, a so se nepričakovano pojavile v Gibraltarju. Britne ladje so zavzele strateške pozicije ob obeh vhodih v pristanišče in upirajo mane-

Angleška vlada se silno trudi, da prepreči razburjenje in paniko med prebivalstvom. Noben angleški časopis ni zapisal niti besede o odhodu bojnega brodovlja v Gibraltar in ljudstvo ne ve ničesar o resnem militarističnem gibanju, ki je bilo podzeto.

Veliko število bojnih ladij se nahaja pred Sueškim prekopom in v bližini otoka Malt. Poročila iz Aten se glase, da je bilo grško mornariško ministrstvo informirano, da bo v kratkem prispelo večje število bojnih ladij in rušilcev v grške vode.

Addis Ababa, 18. sept. — Cesar Selassie je včeraj izjavil, da se bo Abesinija borila za ohranitev svoje suverenitete in neodvisnosti in to je "naša končna beseda." Dejal je, da on ne bo pod nobenim pogojem odobril protektorata nad Abesinijo, čeprav bi to priporočila Liga narodov.

"Kot članica Lige narodov," je rekel Selassie, "ne bo Abesinija dovolila drugim članicam, da bi jo dominirale, pa naj bi se taka dominacija imenovala protektorat, mandat ali karkoli že."

Selassie je včeraj odklonil italijanski apel glede zaščite življenj italijanskih konzularnih uradnikov, ki se hočejo umakniti iz Abesinije v Eritrejo. Dejal je, da jim lahko garantira varnost samo do Addis Ababe.

Pralniški delavci v boju za priznanje

Duluthske unije podprle stavkarje

Duluth, Minn. — (FP) — Stavka pralniških delavcev proti Duluth Linen Supply Co. traja že štiri tedne in se je raztegnila na nekatere druge pralnice. Vodi jo unija Laundry Workers & Dry Cleaners. Duluthska delavska federacija in druge delavske organizacije podpirajo stavkarje.

Stavkarji zahtevajo priznanje unije, zvišanje mezde in odpravo diskriminacij proti delavcem, ki so aktivni v unijskem gibanju. V stavki je zavezovalnih več sto delavcev in se smatra za važno delavsko borbo, ker je v njo posla tudi Zveza državljanov, stavkolomna organizacija trgovcev in tovarnarjev. Njeni deputiti in mestna policija stražijo podjetja, v katerih je izbruhnila stavka.

Unija pomolških delavcev noče dostavljati premoga prizadetim podjetjem, American Express pa je odklonila razvažanje perila.

Davčna stavka francoskih kmetov

Pariz, 18. sept. — Napol fašistična organizacija francoskih kmetov "Kmetaka fronta", katero vodi Henri Dorgeres, je včeraj zaključila, da bo vodila pasivno realistenco proti plačevanju davkov. Noben član te organizacije ne bo plačal vladni davka toliko časa, dokler ne bodo sprejete zahteve "Kmetake fronte" za prepoved uvažanja živil iz tujine. Vlada grozi s strogim nastopom proti vsaki davčni stavki.

Domače vesti

Nesreča v rovu v Penni

Strabane, Pa. — Zadnji petek se je težko ponesrečil Marko Tekavec v tukajšnjem premogovniku Westland Mine. Stroj za izpodrezavanje premoga ga je prijel za desno nogo in mu jo je tako poškodoval, da so mu jo morali odrezati pod kolenom. Siromak zdaj leži v Mercy Hospitalu v Pittsburghu. Marko Tekavec je star član društva 138 SNPJ in bil je vedno aktiven v delavskih bojih. Želimo mu, da čim prej okreva.

Avtna nesreča

Cleveland. — Pri avtnem karambolu so bili telesno poškodovani Stanley Brundis, njegova žena in sin. Najhujše poškodbe je dobila žena, ki ima zlomljeno roko in čeljust ter nekaj izmaknjenih reber. Odpepeljali so jo v bolnišnico.

Smrtna kosa v starem kraju
Issaquah, Wash. — Frank Aubel je prejel žalostno vest, da je v Gornjih Kosezah pri Moravah umrla njegova mati Teresija Aubel v visoki starosti 90 let. V Ameriki zapušča dva sinova (drugi sin Anton Aubel živi v Springfield, Ill.), dva pa v starem kraju.

Zagovornik Vanzettija umrl

Boston, Mass. — William G. Thompson, član obrambnega odbora v procesu proti Saccu in Vanzettiju, je te dni umrl v starosti 70 let. Thompson se je zavzel za obtožbenca in s tem si je nakopal sovraštvo bostonske elite, ki je vodila zlobno kampanjo proti njemu. Od l. 1924 do l. 1927, ko sta bila obtožbenca sežgana na električnem stolu, je vztrajno vodil borbo za oprostitve. Eksekucija ga je silno potrla in mu pokvarila zdravje.

Odlični žogarski sportnik ubit v letalu

Toronto, Ont., Kanada. — Leonard Koenecke, glasoviti ameriški žogarski igralec, je bil 17. t. m. ubit v letalu 2000 čevljev visoko v zraku. Koenecke, ki je potoval iz Chicago na vzhod, je bil v letalu pijan in provociral je pretep s pilotom, ki je sportnika udaril po glavi z nekim železnim predmetom. Igralec je bil na mestu mrtve.

Deveta redna kon- vencija JSPZ Sloge

Konvenčno delo gre hitro izpod rok

(Od našega posebnega poročevalca.)

West Allis, Wis., 17. sept. — Delo konvencije gre zelo dobro izpod rok in pričakuje se, da bo konvencija zaključena 19. septembra, to je v četrtek.

Danes je bilo sklenjeno, da se članom, katerim je zveza posodila denar na posestva, znižajo obresti s šestih odstotkov na štiri in pol za dobo enega leta, po enem letu pa ima gl. odbor pravico, da lahko zviša obrestno mero na pet odstotkov, če uvidi, da znižane obresti ne prinašajo dovolj dohodkov.

Sprejeta je tudi bila resolucija, ki določa, da zveza kupi davčne račune od onih posestev, na katerih ima zveza prvo vknjižbo in katerih lastniki so v veliki gospodarski stiski, da ne morejo plačati davka. Davčne oblasti terjajo po deset odstotkov obresti od zaostalih davkov.

Vprašanje odškodninskega sklada je vzelo dosti časa. V tem skladu je velik deficit in druge pomoči ni bilo kakor znižati postavke odškodnin ali pa svržati asesment. Delegatje so se odločili za znižanje odškodnin. Postavke so bile znižane za \$15, asesment pa ostane po starem.

Angleščina in drugi jeziki za so- vjetsko armado

Moskva, 18. sept. — Uradno glasilo rdeče armade "Rdeča zvezda" poroča, da bo v rdeči armadi upeljan sistem učenja "bazične" angleščine, francoščine, nemščine in japonščine. Ne samo ruski častniki, temveč tudi prostaki bodo morali znati angleški jezik.

Plinska družba v zagati

Austin, Tex. — Texas Public Service Co. se nahaja v vroči kaši, ker je računala previsoke cene odjemalcem plina v tem mestu. Posebna komisija, ki jo je imenoval mestni svet, je ugotovila, da je kompanija preveč cenila vrednost svoje lastnine in na tej podlagi je določila cene. Mestni svet je dal družbi dva tedna časa za odgovor na ugotovitve komisije, da je odirala odjemalce z visokimi cenami. Odjemalci sedaj zahtevajo od kompanije vrnitev denarja, ki ga je iztisnila iz njih v preteklih letih s previsokimi cenami za porabljeni plin.

ZAVLAČEVANJE PROGRAMA RE- LIFNE AKCIJE

Revizija načrtov odgovorna za odgoditev

DELO JE ODLOŽENO

Hyde Park, N. Y., 18. sept. — Spremembe v politiki federalne administracije religijne del so povzročile odgoditev gradnje religijne projektov. Predsednik Roosevelt je pred nekaj tedni naznanil, da bodo 1. novembra vsi "uposljivi" brezposelni brisani z religijne liste in uposljeni pri religijne projektih, sedaj pa je bilo naznanjeno, da se bo to zgodilo 15. decembra. Delo pri teh projektih bo po izjavi H. Hopkinsa, administratorja P. W. A., v polnem zamahu šele po prvem januarju.

Za to zavlačevanje je odgovorna revizija načrtov, med katerimi jih je mnogo, katere je odobril tajnik za notranje zadeve Ickes na podlagi domneve, da ti načrti predvidevajo gradnjo projektov permanentnega značaja in da ti spadajo pod jurisdikcijo njegove administracije. Iz tega se je razvil spor med Ickesom in Hopkinsom, v katerega je posegel predsednik Roosevelt in odločil v prilog Hopkinsu.

Na včerajšnji konferenci z Rooseveltom, katere so se udeležili Hopkins, newyorški guvernir Lehman in župan New Yorka La Guardia, je predsednik rekel, da ni mogoča uposlitev vseh brezposelnih s prvim novembrom. Federalna vlada bo nudila direktno podporo nadalje, toliko časa, da bo Hopkins uposlil vse brezposelne, kar pa se ne bo zgodilo pred prvim januarjem.

Konvencija brezposelnih

Washington, D. C. — Liga brezposelnih je pozvala pridružen organizacije, naj izvolijo delegate na tretjo letno konvencijo, ki se odpravi v Washingtonu 26. oktobra.

Nemški parniki strogo zastraženi v New Yorku

New York. — Policija je te dni strogo zastražila pomole, ob katerih leže nemški parniki, da se ne ponove izgrede proti Hitlerju in njegovi nacistični zastavi s svastiko. Policijska straža se je pomnožila, odkar je Hitler zadnjo nedeljo spremenil znak kljukastega križa v oficijelno nemško zastavo.

Konservativci zma- gali na Filipinih

Quezon izvoljen za predsednika

Manila, Filipini, 18. sept. — Manuel Quezon, kandidat konservativne koalicije, je bil večraj z veliko večino izvoljen za prvega predsednika filipinske republike. Na podlagi poročil, ki še niso popolna, je Quezon prejel 204,900 glasov, njegova nasprotnika pa Aguinaldo 68,318 in neodvisni katoliški škof Aglipay 37,182.

Volitve so bile nemirne in kolikor je doslej znano, so bile štiri osebe ubite pri krvavih izgrelih v dveh provincah.

Quezonova koalicija je tudi osvojila filipinsko zvezno zbornico, v kateri bo imela okrog sto poslancev. Quezon je po rodu Španec in star 57 let.

Italijanske žen- ske protestirajo

Upirajo se Mussolinije-
vi vojni v Afriki

Monte Carlo, Monako, 18. sept. — Italijani, ki prihajajo sem čez mejo, poročajo o incidentih, ki ovirajo mobilizacijo vojakov v italijanski provinci Piedmont.

V neki vasi med mestoma Turin in Milan so ženske uprizorile velike demonstracije pred odhodom vlaka z vojaškimi četami. Kričale so, da ne marajo, da bi Mussolini pošiljal njih može in sinove v Afriko. Vlegle so se na progo, s katere so jih morali orožniki odstraniti s silo, da je vlak potem lahko odpeljal.

Spojitev uličnih in nad- uličnih linij v Chicagu

Chicago. — Prihodnjo soboto o polnoči pride važna sprememba v uličnem transportniškem sistemu v Chicagu. V veljavno pridejo transferji (prestopnice) med uličnimi in naduličnimi linijami. To znači spojitve dveh družb in dveh sistemov električne transportacije. Oba ta sistema sta že več let bankrotirala in pod sodnijskim oskrbništvom. Za transfer (plave barve) z ulične na nadulično železnico bo treba plačati tri cente. Voznina na obeh linijah bo deset centov za osebo. Transfer z nadulične na ulično linijo, ki bo drugačne barve, ne bo stal nič več, ker voznina na nadulični je že davno 10c. So pa razne restrikcije. Transferji na nadulično ne bodo dobri za povratek na to linijo, toda za transfer na ulično bo dober za nadaljnji transfer v drugi ulični voz v predpisani direkciji. Nadalje je več uličnih linij izključenih iz transferne cone. Vsega skupaj bo v mestu 52 transfernih "pointov", kjer lahko dobiš omenjeni transfer od kondukterja.

Zmaga voznikov

San Francisco, Cal. — Unija Bakery Wagon Drivers & Salesmen je pravkar podpisala pogodbo z lastniki pekarn, ki določa zvišanje mezde in izboljšanje delovnih pogojev. Prej je bila tedenska plača \$41, sedaj pa je \$48. Člani unije so ratificirali pogodbo z veliko večino.

"Father" Coughlin bo učil "komunizem"

Detroit, Mich. — Radiokupnik Chas. E. Coughlin je te dni naznanil, da v kratkem odpre protikomunistično šolo, v kateri bo ameriška mladina "natančno poučena, kaj je komunizem". V Detroitu bo začel, kajti Coughlin upa, da se njegov sistem antikomunistične šole razširi po vseh Združenih državah.

SPOR MED SO- VJETSKO RUSI- JO IN POLJSKO

Prijateljske geste Polj-
ske napram Ukrajini

VELIKA NAPETOST

Varšava, Poljska, 18. sept. — Poljski premier Walery Slawek je včeraj podal ostavko in pričakuje se, da bo postal predsednik parlamenta, ki se sestane v oktobru. Reorganiziranje vlade je sedaj končano in lista novih ministrov bo v kratkem objavljena. Zunanji urad je naznanil, da je zadovoljen z izidom parlamentarnih volitev, zlasti pa z izidom v poljskem delu Ukrajine. Ukrajinska manjšina bo imela v parlamentu 14 do 19 poslancev.

Poljska vlada je silno naklonjena ukrajinski manjšini in Moskva je radi tega alarmirana. Sovjetski tisk piše, da sta Poljska in Nemčija sklenili tajno pogodbo, katere cilj je odcepitev Ukrajine od Rusije, nakaž naj bi Ukrajina postala neodvisna država. Poljsko-nemška pogodba je bila podpisana pred osemnajstimi meseci in od tistega časa kaže Poljska veliko prijateljstvo napram Ukrajincem.

Varšava je sprejela izjavo svojega zunanjega ministra Becka, ki je oštel sovjetskega komisarja Litvinova na akupščini Lige narodov, ker je slednji v neuljudnem tonu omenil poljsko-nemško pogodbo, z veselem in sinove v Afriko. Vlegle so se na progo, s katere so jih morali orožniki odstraniti s silo, da je vlak potem lahko odpeljal.

Spor med Poljsko in sovjetsko Rusijo se je pričel pred enim mesecem, ki je sovjetska vlada izgnala poročevalca uradne poljske telegrafске agature iz Rusije. Temu so sledili drugi incidenti, ki so povečali napetost med Poljsko in Rusijo.

Spor med Poljsko in sovjetsko Rusijo se je pričel pred enim mesecem, ki je sovjetska vlada izgnala poročevalca uradne poljske telegrafске agature iz Rusije. Temu so sledili drugi incidenti, ki so povečali napetost med Poljsko in Rusijo.

Brezposelni so na- domestili k o n j e!

Zahtevajo preiskavo re-
lifne administracije

Washington, D. C. — (FP) — Brezposelne delavce rabijo namesto konj pri religijne projektih v okraju Carter, Ky., se glasi obtožba v pismu, katerega je Arnold Johnson, tajnik Lige brezposelnih, poslal H. L. Hopkinsu, načelniku federalne administracije religijne del. Vpreženi pri vozovih morajo razvažati gramoz in drugi material, pravi Johnson, ki zahteva federalno preiskavo državne religijne uprave v Kentuckyju, ki naj bi napravila konec tej sramoti.

Johnson je Hopkinsu predložil zaprisežene izjave religijne delavcev, ki potrjujejo obtožbo. "Mene in sedem drugih so vpregli v voz, naložen z gramozom, in morali smo ga vleči," se glasi izjava F. C. Hensleyja, vojnega veterana iz Rusije, Ky. "To delo smo morali opravljati šest dni v mesecu, dokler ni bil projekt zgrajen v avgustu. Delali smo osem ur na dan in plača na uro je bila 25 centov. Moja mesečna plača je bila \$12 in ta vsota je morala zadostovati za družino šestih članov. Sem vojni veteran in moral sem opravljati to sramotno delo, drugače bi mi vzeli relif. Odkar je bil projekt zgrajen, nam je bila podpora znižana na dva dolarja na teden, kar pomeni počasni proces izstradanja moje družine."

Slika kaže sežiganje trupel vojnih veteranov, ki so postali žrtve orkana na južnem obrežju Floride.

PROSVETA

THE ENLIGHTENMENT

GLASLO IN LASTNINA SLOVENSKE NARODNE

PODPORNE JEDNOTE

Organ of and published by the Slovene National Benefit Society

Narodnina: za Združene države (izven Čehoslovaške) in Kanado \$6.00 na leto, \$3.00 na pol leta, \$1.50 na četrt leta; za Čehoslovaško in Černo \$7.50 na leto, \$3.75 na pol leta; za Izrael \$9.00 na leto, \$4.50 na pol leta, \$2.25 na četrt leta.

Subscriptions rates: for the United States (except Chicago) and Canada \$6.00 per year, Chicago and Czecho \$7.50 per year, foreign countries \$9.00 per year.

Cene oglaševanja po dogovoru. Nakopiš dopisov in nenaravnih članov se ne vračajo. Rokopisi literarne vsebine (črtice, povesti, drame, pesmi itd.) se vrnejo pošiljatelju le v skladu, če je priložil poštino.

Advertising rates on agreement. Manuscripts of literary nature and unsolicited articles will not be returned. Other manuscripts, such as stories, plays, poems, etc., will be returned to sender only when accompanied by self-addressed and stamped envelope.

Naslov na vsa, kar ima stik s listom:

PROSVETA

2657-48 So. Lawndale Ave., Chicago, Illinois

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

138

Glasovi iz naselbin

Zanimive beležke

Clevelandske volitve

Cleveland, Ohio. — Pred mano je vprašanje: Zakaj kandidiram za mestnega zastopnika (councilman candidate) v 32. wardi mesta Cleveland in kaj nameravam storiti, ako bom izvoljen?

Moj odgovor na ta vprašanja je: Nominiran sem bil na konvenciji socialistične stranke z namenom, da postavi svoje kandidat za mestne volitve, ki se bodo vršile prvi tork v oktobru 1935. Kot dobro stoječi član, bom sledil programu socialistične stranke, ki nadkriljuje program demokratske in republikanske stranke in ki je v prid volilcem-državljanom in mestu, pa ne za profit nekaterih izkoriščevalcev in njih podložnih političnih bosov.

To vidite lahko pri vsakih volitvah. Politični bosje, podložni višjim magnatom, vam kažejo pred vsakimi volitvami na republikanske in demokratske kandidate (najsiho predsedniški, governerski, kongresniški, županski ali mestni zastopnik) in pravijo: "Volite zanj, on je izvrsten človek, izobražen, uspešen; on ve, kaj vi želite; vam bo dal delo," itd. Nekaj mesecev pozneje vam bodo pa ravno isti politikaši trbili, da je bila napravljena napaka, ker ste izvolili tega in tega v ta in ta urad. Za primero lahko vzamete demokratskega Millerja, prejšnjega župana, ali pa sedanjega republikančarja Davisa. Oba sta bila fina dečka, posebno je Miller, ker je "znan slovenski". (Če zna, bo treba vprašati Ameriško Domovino). Pa po volitvah? Kaj bi vam razlagal. Ako čitate ameriške časopise, lahko veste.

Ravno tako je resnica glede predsednika Roosevelta. Samo vprašajte duhovnika Coughlina, kako vneto je ljubil sedanjega predsednika, da je še celo zmolil več očenašev zanj, čeravno Franklin ni katoličan. In sedaj? Oh, če bi bil soproga "fathra" Coughlina, bi ga sedaj tožil za ločitev zakona! Tako je z našimi velikimi strankama vsepo vsod.

Zakaj pa bi ne napravili malo spremembe, kot se je to zgodilo v Milwaukeeju, kjer so že pred več kot 20 leti izvolili socialističnega župana in nekaj mestnih zastopnikov. Tako bi veliki stranki imeli opozicijo v mestni zbornici. Tako bi si zagurali zaenkrat boljše mestno vladov v Clevelandu.

Drugo je, da sem unionist. Kadar je ogrožena varnost delavstva, posebno v časih štrajkov, takrat je potrebno, da nekdo zastopa delavstvo. Če verjamemo v bratsko ljubezen, je dolžnost delavcev, da pošljejo v mestno zbornico svojega zastopnika. Delavstvo mora podpirati delavce, ako hočemo priti do končnih ciljev. Vi veste, da sedanjí ekonomski sistem, sloveč na podlagi profitnih interesov, je zgrešen cilj. In mi vemo, da to se ne da spremeniti kar čez noč ali samo v Clevelandu. Ampak kar se lahko spremeni, se bo spremenilo, ako pridejo socialisti v ospredje mestne vlade.

Tu je del našega programa, za katerega smo se zavezali, da ga bomo izpolnjevali: Brezposelnostna pomoč. Brezposelnost se morajo uposliti pri podpiranju starih, nerabljenih poslopij in pri gradnji novih. Šest ur dela dnevno in pet dni v tednu z enajsko plačo, tako i za vsa druga mestna dela. Javno lastništvo vseh ljudskih naprav z demokratskim poslovanjem. Ljudsko obratovanje cestnih železnic, razširjenje električne naprave pod sedanjim mestno oskrbo, javno lastništvo plina, razširjenje zdravstvenih naprav itd.

Socialna delitev potrebam pod javno upravo, ki ima nadomestiti sedanji komuniti ali dobrodelni (milošinski) fond. Mestna dela morajo biti pod direktno upravo mestnih inženirjev, na mesto sedanjih ponudb kontraktorjem. Delavci morajo imeti pravico do organiziranja v delavskih unijah. Odprava

privatnih posredovalnic za delo za denar. Povečati se mora mestna posredovalnica za prostoto oddajo dela brezposelnim. Civilne svobodščine: Odprava policijskih restrikcij na javnih zborovanjih in jamstvo svobode govora. Volileci izvolijo odbor treh za "civil service". Neizprosen boj proti "manager" načrtu. Župan se izvoli kot zastopnik, vsaki dve leti, nobeden uradnik pa ne sme prejemati več kot \$5,000 plače na leto.

Stvari, ki bi jih skušal spremeniti v 32. wardi. Ukinitve bussov po Waterloo in E. 185th cesti in nadomestitev z uličnimi električnimi vozovi, ali direktno vožnja po Waterloo in E. 185th cesti in izpeljava St. Clair-Nottingham pod mostom z združenjem obeh prog. Kajti preseganje na Five Points je nepotrebno, zamudljivo in nepraktično.

Naprava javnega parka ob euclidskem potoku. V 32. wardi je nad 12,000 volilcev, in ti ter njih družine so opravičeni do javnega parka. Za to potrebni prostor je na razpolago ob potoku.

Mestno kopališče s potrebnimi poslopji bi se moralo postaviti ob obali jezera v bližini E. 185th ceste. Voda naj služi v razvedrilo vsem ljudem; sedaj jo lahko rabijo le oni, ki so bili tako srečni, da so si kupili stavbišča ob obali jezera. Je še mnogo drugih potreb, ki bi se lahko uredile v korist volilcev.

Tukaj sem povedal prilično, zakaj sem kandidat. Vi volilci pa storite svojo dolžnost. Ako ste zadovoljni s sedanjim sistemom demokratov in republikanov, volite zanje zopet in ostalo bo po starem. Demokrat je demokrat, pa naj bo eden ali drugi. Z republikanci je isto; njih program je: držimo skupaj, dokler se da!

Ako pa hočete spremembe, boate volili socialistično listo, ki je: Robert D. Dullea, kandidat za župana; kandidatje v mestni svet: mrs. Dorothea Roepke, 3. ward, Louis A. Golden, 24. ward, John Newton Thurber, 30. ward, Louis Zorko, 23. ward, Max R. Wohl, 25. ward in podpisani Frank Barbič 32. ward.

Frank Barbič, 53.

Z obiska v metropoli

Gowanda, N. Y. — Ko smo pri nas obhajali 10 letnico angleško poslujočih društev 27. in 28. julija, je prišlo k nam od clevelandske federacije okrog 30 posetnikov. Takrat smo jim objavili, da posej vrnemo na njihovi proslavi na delavski praznik. Tako smo tudi storili.

Na 31. avgusta smo se zbrali pred tukajšnjim Slovenskim domom ter se pod skrbnim vodstvom br. Joe Zumerja odpeljali proti Clevelandu. Nihče ni mislil, da bo naš Jože zbral skupino 60 oseb v tako majhni naselbini in napolnil kar dva avtobusa. Baš to je naš Joško storil. Seveda je šel tudi on z našimi.

John Matekovich.

O zabavi

Sharon, Pa. — Na povabilo mr. in mrs. Kržišnik se nas je zadnji nedeljo zbrala večja druž-

ba, četudi mu je br. Terbižan iz Clevelanda žugal, da se ne vrne "ledik" nazaj.

Bilo je pozno zvečer, ko smo dospeli pred Slovenski delavski dom na Waterloo rd., kjer so nekateri že mislili, da nas sploh ne bo. Brž smo pobrali našo roptijo in se podali v spodnje domove prostore, kjer je bilo vse živo. Vse je delalo, govorilo in streglo, kakor čebele v panju. Kmalu je bila pogrnjena miza in že smo sedeli krog nje ter se dodobra po šesturni vožnji okrepčali, kar se nam je izbornu prilagelo. Po večerji se je nadaljevalo rokovanje. Nekateri so šli na ples, ostali pa k bari, kjer smo kramljali pozno v noč.

Naslednji dan, v nedeljo 1. sept., smo šli na federacijski piknik na Pintarjevo farmo, kjer so se vršile razne tekme in govorniški spored. V pondeljek 2. sept. se je vršila prelihtinar-na konferenca mladine angleško poslujočih društev SNPJ. Zborovanje je bilo zanimivo in se je zaključilo kmalu po dvanajsti uri popoldne. Konferenca je pokazala, da se naša mladina zana za probleme svoje organizacije. Konferenci je sledilo okusno kosilo, nato pogovori in potem pa — slovo. Ob slovesu se nam je zdelo, da nam je ves naš clevelandski življenj obljubil, da nas prihodnje leto obišče. Le pridite in mi vas bomo sprejeli prav tako prijateljsko in bratsko kot ste vi nas! Obenem se vam najiskrenejše zahvaljujemo za ujudnost in gostoljubnost, ki ste nam jo izkazali.

Gowandčanje smo imeli s seboj tudi našo slavno "Leaping Leno", ki ima to lastnost, da skače ko kozel. In baš ta "skačajoči samodre" je veliko pripomogel, da se je izpraznila zadružna prodajalna, kajti kdor se je le par minut vozil na tem kozlu, je takoj postal lačen in treba je bilo dodatnega prigrizka. Seveda je naša "Skakajoča Lenčica" povzročila obilo smeha, kar skoro ni treba omenjati.

Iskreno se s soprogo zahvaljujemo družini Joe Maslo za udobno prenočišče, ki je zelo prav prišlo po dolgi vožnji, rajanje in plesu. Gowandčanje smo se v Clevelandu imenitno zabavali in naš zlet v metropoli ne bo dolgo pozabljen. Naprej, Cleveland!

Naš Slovenski dom priredi svojo prvo letošnjo jesensko veselico v soboto 21. sept. v svojih prostorih. Vabijo se vsa naša društva in članstvo. Za ples bo do igrare Bergantove hčere iz Lisbone, O., kar bo seveda posebnost tega večera. Vstopnina samo 25c. Pridite vsi! Postrežba bo dobra v vseh ozirih.

Lokalno angleško poslujoče društvo Gowanda Boosters 728 bo priredilo jesensko plesno veselico v soboto 5. okt. v Slovenskem domu. Pričakuje se velika udeležba. To društvo je največje enotno društvo v naši državi, zato je tudi vredno vaše podpore. Pridite in se zabavajte z našo mladino!

John Matekovich.

O zabavi

Sharon, Pa. — Na povabilo mr. in mrs. Kržišnik se nas je zadnji nedeljo zbrala večja druž-

ba na njih domu in prav imenitno smo se zabavali. Postregli so nam z raznovrstnimi jedmi ter dobrih pijačami. Na prijaznem griču smo vriskali in prepevali, da je bilo veselje. Pričakovali smo tudi mr. in mrs. Gorenc, pa ju ni bilo, ker je moral on iti na delo. Za nameček so nam Trentarjeve deklice zapele nekaj krasnih pesmic.

Naj še dodam, da je vsa Kržiškova družina včlanjena pri SNPJ in so zvesti narodniki Prosvete.

Redki dopisi iz Minnesote

Duluth, Minn. — Veliko rajši prebiram dopise in članke, kot da bi sam pisal. Posebno še, ker je dosti dopisovalcev in vsi pišejo o stvareh, tiskajočih se splošnosti, v takem tonu, če navaden človek hoče kaj pisati, mora skoro ponavljati kar so že drugi povedali. Iz Minnesote se je včasih kaj več pisalo, sedaj je pa vse nekako zamrlo, kot bi nas slama pomorila. Zato sem se pripravil, da malo opišem naše razmere.

Nahajam se na bolniški listi že od 14. avg. s pohabljenim nogom, upam pa, ko bo ta dopis objavljen, da bom že sposoben za delo.

V Duluthu je v teku stavka pri Duluth Linen Supply, ki obratuje pralnice in čistilnice oblek. Stvar je splošnega pomena, kajti Citizens Alliance je v boju proti priznanju unije, za katero delavci stavkajo. Zato je delavska centralna organizacija prevzela vodstvo stavke in v teku je boj med delom in kapitalom. Če se bo delavstvo organizirano in tudi neorganizirano, ne samo v Duluthu, pač pa tudi po železnem okrožju zavedalo svoje dolžnosti in podpiralo stavkarje moralno in finančno, bo zmaga gotovo na strani delavcev. Če bomo pa brezbržni, bo poraz za vse delavsko gibanje v našem okrožju.

Drugače so delavske razmere po starem; sedaj menda že lahko rečemo "po starem", kajti iste so pod ničlo že šest let. Časopise rado piše, da se razmere boljšajo, ampak delavci, ki je prizadet vsled krutih razmer, ne čuti izboljšanja. Seveda, pisanje v meščanskih časopisih ustvari gotovo mnenje med onimi, ki delajo in zaslužijo; oni verjamejo kar čitajo in človek jim ne more dopovedati, da je drugače.

Prišel bo pa čas, ko bo masa spregledala. To bo takrat, ko se bo ustavil relief. To mora priti, kajti enkrat bo zmanjkalo in takrat bo pa pošlo. Vprašanje nastane: Ali je masa pripravljena, da bo odbila prihajajočo nevarnost fašistične diktature? To je zelo potrebno, da si masa vzame v premislek. Kaj dela Mussolini, kaj Hitler? Ali se vam ne zdi, da bo prišla nevarnost, da se bi zapostavilo vse priseljence deportacijam in represalijam? Če pride od tega, bodo vse delavske organizacije uničene, tudi naše podporne organizacije! In postali bomo še večji sužnji kot smo sedaj. Hitler pravi: "Nemčija za Nemce!" Žide iztiravajo. Če pride v Ameriki do fašistične diktature, bo pa: "Amerika za Amerikan- ce!"

Kdor pozna taktiko KKK, si lahko misli, kaj bo s priseljenci. Zato je treba, da se delavstvo prebudi, da pozabi na verske in narodnostne predsodke, da se že enkrat odloči in spozna potrebo razredne zavesti ter stopi v vrste socialistične stranke, kajti potem te organizacije in z združenimi močmi bomo v moči odbiti prihajajočega zmaja — fašizem!

J. Kobi.

Predsednik poljske jednote se bori s smrtjo

Chicago. — Glavni stan Poljske narodne zveze je v torko poročal, da se Jan Romaszkie-wicz, predsednik te organizacije, bori s smrtjo v bolnišnici v Baltimore. Predsednika je zadela delna srčna kap med vročo debato na konvenciji omenjene poljske podporne organizacije. V debati so mu nasprotniki očitali diktatorstvo.

LISTNICA UREDNIŠTVA

Eveleth, Minn., J. M.:—Dovolite podpis.

Rastline, ki morijo

V mračnih gozdovih Bornea in Nove Gvineje rase družina nepentov ali vrčarjev, spada med najbolj skrivnostne rastline, mesojedke. Listi teh rastlin so že po naravi oblikovani za lov na živali. Na koncu imajo obliko velikega, cevastega vrča (pri nekaterih vrstah doseže dolžino 40 cm). Drobne izločujoče sladke sok, ki privablja majhne žuželke k spolzki odprtini vrča. Živalca oša s požljivostjo ta sok. Hipoma ji spodnja pade v vrč. Njeni obupni napori, da bi z la iz njega, so zaman. Čedalje bolj drči v svojo globino, kjer utone v neki tekočini, raztopi njene mehke dele. Čez nekoliko ostane po živalci samo še oklep in glava.

V močvirnih ozemljih rase drosera, po njeni pavrti, rosi, poznamo tudi v Evropi. Njena avstralska sestra, drosera spatulata, se blišči v soncu kakor zvezda, ki je suta s čistimi dragulji. Vsaka izmed teh rastlin kapelj pa pomeni za majhna bitja uničenje. Žuželka sede na zeleni, z robom okrašen list in hoče pokusiti lesketati se po kaplji. Toda hipoma se ne more več črti od lista, nekaj jo tišči kakor polipove loke njeemu in vsak napor, da bi se rešila, spravlja še globlje med lepke, bleščeče se kaplice. Tenke tipalke, ki nosijo te kapljice, sklenijo nad njo in jo popolnoma pokrije. Komaj nekoliko dni pozneje, ko je rastlina "prebavila" svoj plen, se tipalke zopet odmaknejo.

Mnoge rastline iz vrste rosi, ki izvirajo prvi pogled v resnici kakor fantastična maska pošast z dolgimi, bleščecimi se lovka. Na vsaki teh lov lepi kakšna mušica ali drug žuželka, ki je šla nevede v past. V rastlini vrtovi imajo čisto navado, da ločijo te rastline s tanko mrežo od zunanjega sveta, ker se vijajo takšen apetit, da postane vsa njih zunanost od ujetih živalic grda.

Drugače je narejena dioneja, ki izvira iz Amerike. Njeni listi so prave paste, s občutljivimi za vsak dotik. Če sede kakšna želka na takšen list, se sproži bliskovito kap nad njo, nazobčani robovi sežejo drug drugega in primejo plen tako trdno, da se more več osvoboditi. Čedalje trdnje se skata polovici lista druga proti drugi, da valico na zadnje zmečkata, in iz nešteti manih žleznih dlačic se prične izločevati neka tekočina, ki jo prebavi. Čez dva, tri dni se past razte, dež odplavi truplo in list je pripravljen nov plen.

Iz starih, pa tudi iz najnovejših časovne neštene pripovedi o ogromnih in delih tropскеga pasu in ki so sposobne uloviti in usmrtiti tudi velike živali, celo veka. Marsikakšna fantastična povest nam pove, da je nekakšna ogromna koprica, ki izzove dotiku na koži tako velike in boleče otekline, da je ta ali ona preobčutljiva oseba od nje tudi že umrla. Nevarne stvari pripovedujejo o upasu, na zunaj precej nedolžnem drevo, ki raste na Malajskih otokih. To drevo deluje tako hud strup, da je baje sposobno hlapiti usmrtitve človeka, ki leže, nič hudega misleč, v njegovo senco. To bo bajka. Res pa da uporabljajo malajski divjaki strup up kot strup za konice svojih puščic in na ta čin je upas po tistih krajih dejansko umrže na tisoče človeških življenj.

Solne kopeli

Solnce ni za vsakogar!

Solne kopeli imajo dvojno stran, "solnce" in senčeno. Marsikoga utegne solčna vročina spraviti v grob.

Denimo, da ste imeli pred nekaj leti vroč pranje. Bolezen ste že skoraj popolnoma pozabili, ostal vam je le še nezgaten suh kašček, ki zanj niti ne porajate: privadili ste mu že. Zakaj naj bi bilo kaj nevarnega, so pa vsi v družini zdravi, ko nihče med njimi nima mišli na tuberkulozo! Nu, in zato pač mislite: zakaj ne bi tudi jaz šel na solne kopeli? In tako ostanete kar ves dan v pekoči solni kopeli.

Posledice niso izostale: iz nedolžnega kašča je nastalo nadležno krehanje in dobili ste v čino. Če greste k zdravniku, vam bo nujno svetoval, da svoje letovanje pri priči prekinete in se vrnete domov. In potem boste morali leta in leta skrbno paziti in se zdraviti, da ne bo po vas.

Drugi primer: prva mladost je že za vašo mladostjo, ampak potem ne bode več volkovi in bodo poginili. Prav tako ne bo nihče reformiral kapitalistov, razen če jim odvzame kapital, ampak potem ne bode več kapitalisti in morali bodo umreti, če ne bodo hoteli — delati. To je edina praktična reforma, na katero čaka delovno ljudstvo Amerike.

Pa povejmo vse to suho po zdravniško: če se nagiba k tuberkulozi ali krvni prenapetosti, naj ne hodi preveč na solnce.

Belgijski kralj in kraljica. Kraljica se je nedavno ubila, kralj pa težko poškodovan, ko se je avtomobil, v katerem sta se vozila, prekrucnil v jarek.

Dolina meseca

ROMAN

Spisal JACK LONDON—Pisoval Vladimir Levstik

"Hej, ti — vrzi mu peska v oči," je nasvetoval Bert. "Da, oslepi ga, pa ga boš imel." "Nikar!" je Billy kriknil možu, ki je že hotel storiti po tem nauku. "Če ne, pridem dol in te sam pretepem. Končano je — razumeta? Vse je končano in vsi so spet prijatelji. Podajta si roke in neha. Oba bosta dala za pijačo — tako bo prav. Nu, dajta mi roko, da vaju potegnem ven."

Ko so ju pustili, sta si že stiskala roke in ophvalala drug drugemu obleko.

"Kmalu bo pri kraju," Billy se je obrnil k Saxonu in se zarežal. "Poznam jih. Pretep jim je samo v zabavo. In ta neznanica polomija je zanje višek današnjega dne. Kaj sem vam rekel? Pogledajte onole mizo."

Družba razkuzanih moških in žensk, ki so vsi še težko dihali, je okoli mize podajala drug drugemu roke.

"Dajmo, pojdimo plesat," je spomnila Mary, vlečeč jih proti plesnemu paviljonu.

Po vsem parku so si bojevitosti zidarji v znak sprave podajali roke in odprte pivnice so bile že vse polne pivcev.

Saxon je stopala tik ob Billyju. Ponosna je bila nanj. Znal se je boriti in znal se je ogibati nevarnosti. V vsem, kar se je bilo zgodilo, si je prizadeval, da bi preprečil spopad. In razen tega mu je bila obzirnost do nje in do Mary prvo.

"Hrabri ste," mu je rekla. "Otročarija," je odklonil njeno hvalo. "Saj se samo pretepa. Boksa se ne znanjo. Nastavilo se kar na steno in ves vaš trud je v tem, da udrihate po njih. To ni prava borba, veste." Z medenim, deškim mežikanjem v očeh je pogledal na svoje odrte členke. "In jutri bom moral voziti z njimi," je potožil. "Ni zabava, tako vam povem, kadar zatečejo."

PETO POGLAVJE

Ob osmih je Al Vist s svojimi godci zaigral "Dom, mili dom" in v občim navalem vred jo je tudi naša četvorica ubrala po somraku na izletniški vlak, kjer se jim je posrečilo, da so dobili sedeže drug drugemu nasproti. Ko so bili hodniki in ploščadi že polni vesele množice, je stroj potegnil, da bi predrdal svojo kratko pot iz predmestja v Oakland. Ves vlak je pel po tucat pesmi namah in Bert, ki je slo-mel z glavo na Maryjinih prsih, med tem ko ga je ona objemala z rokami, je začel "Na bregovih Wabasha". Zapel je vso pesem od kraja do konca, ne da bi se dal motiti po div-jem hrupu dveh splošnih pretepoz, enega na sosednji ploščadi, drugega v nasprotnem koncu voza, ki sta ju najeta redarja ob vreščanju žensk in žvenketanju stekla naposled vendarle ugnala.

Bill je zapel žalostno pesem o nekem cow-boyu; imela je mnogo kritic in pripev: "Pokop-ljite me na samotni preri."

"Te niste še nikoli slišali; moj oče jo je pre-peval," je rekel Saxon, ki je bila vesela, da je bilo pesmi konec.

Odkrila je bila njegovo prvo napako: da ni imel posluha. Niti ene note ni bil zadel.

"Malokdaj pojem," je dodal.

"To si lahko mislite," je vzkljnil Bert.

"Njegovi prijatelji bi ga ubili, če bi."

"Vsi se norčujejo iz mojega petja," ji je po-tožil. "Povejte mi zdaj po pravici: ali se zdi-tudi vam tako strašno?"

"Morda ... morda je nekoliko napak," je ogibljivo rekla Saxon.

"Meni pa nič napak ne zveni," se je uprl. "Kar pravo zaroto so vsi sklenili zoper mene. Stavil bi, da vam je Bert to vtepel v glavo. A

dajte, Saxon, zapojte zdaj vi katero. Stavim, da dobro poje. Če vas le pogledam, pa vem."

Začela je "Kadar dnevi žetve minejo." Bert in Mary sta pritegnila; ko je pa Billy takisto poizkusil pridružiti, mu je Bert odsvetoval s tem, da ga je brenil v piščal. Saxonin glas je bil jasen, čist sopran, malce šibak, a sladek, in zavedala se je, da poje Billyju.

"Nu, to se pravi peti," je proglasil, ko je končala. "Zapojte jo še enkrat. Nu dajte. Vi jo poje prav tako, kakor je treba. Imenitno!"

Njegova roka je zdrknila v njeno in se je polastila, in ko je vnovič zapela, je čutila, ka-ko je val njegove moči toplo zaplaj po njej.

"Le glej ju, kako se drži za roke," je po-dražil Bert. "Samo za roke, kakor da bi se bala. Mary pogledajta za mene. Tak dajta že, strahopetca. bliže vkup! Drugače je kar sum-ljivo videti. Jaz si že nekaj mislim. Nekaj vama je na umu."

Njegovega namigavanja ni bilo moči napak razumeti in Saxon je čutila, kako sta ji lici zažareli.

"Bodi spodoben, Bert," ga je pogrjal Billy. "Molči!" je ogorčeno dodala Mary. "Straš-no surovi ste, Bert Wanhope; nikakega oprav-ka nočem več imeti z vami — da veste!"

Umaknila je roke in ga porinila od sebe, a le toliko, da ga je čez deset sekund prizanes-ljivo sprejela nazaj.

"Čujte, vsi skupaj," je nadaljeval nepobolj-šljivi Bert. "Zdaj je še. Stopimo kam — najprej v Pabstovo kavarno — in potem še kam. Kaj meniš ti, Bill? Kaj menite vi, Sax-on? Mary poje."

Saxon je molčala in čakala, skoro bolna od strahu pred tem možem zraven sebe, ki ga je šele tako malo časa poznala.

"Ne," je rekel počasi. "Jutri moram vstati in ves dan delati, in sodim, da je z dekletoma prav tako."

Saxon mu je odpustila njegovo nemuzikal-nost. Tu je bil mož tistega kova, ki je zme-rom vedela, da so taki na svetu. Prav takega je čakala. Zdaj ji je bilo dva in dvajset let, in ko je bila dobila prvo ženitno ponudbo, jih je imela šestnajst. Zadnji jo je bil vprašal pred komaj mesecem dni — nadzornik v pralnici, dober, prijazen človek, a ne več mlad. Ta pa, ki je sedel zraven nje, je bil močan, pri-jazen in mlad. Premlad je bila sama, da si ne bi bila želela mladosti. Če bi bila vzela nad-zornika, bi bilo likanja konec, a toplote ji ne bi bil mogel dati. A ta, zraven nje ... Komaj katero jo je držal za njeno.

"Ne, Bert, prav ima, nikar nas ne muči," je govorila Mary. "Treba je, da se nekoliko na-spiva. Jutri naju čaka likanje, ves dan bova morali stati na nogah."

Saxono je zdajci mrzlo izpreletela misel, da je gotovo starejša od Billyja. Kradoma se je ozirala nanj in na mehke, okrogle črte nje-govega obraza; tisto, kar je bilo na njem bistveno deškega, jo je plašilo, dasi je ravno po tem to-likanj hrepelna. Gotovo se bo oženil s kakim dekletom, ki bo za več let mlajše od nje. Koli-ko let mu neki je? Ali je mogoče, da je zanj premlad? Čim bolj nedostopen je postajal za-njo, tem bolj nepremagljivo jo je vlekel k nje-mu. Tako močan je bil, tako dober. Obujala si je v spominu vse dogodke današnjega dne. Niti enega očitka ni mogla najti. Ves čas je bil tako obziren do nje in do Mary. In spored ji je bil raztrgal in plesal samo z njo. Gotovo mu je ugajala, drugače ne bi bil storil tega.

(Dalje prihodnje.)

Math Bahor (Pittsburgh):

Doživljaji vojaškega prostovoljca

(Nadaljevanje.)

Službo smo opravljali v ne-varnih krajih in marsikdo jo je izkupil, ko je stal na straži. Jaz bi se bil rad izmazal in ja-vil sem se zdravniku ter mu po-vedal, da me spet trga v ušesu. On mi je svetoval, naj pokla-dam vroče obkladke, pa bodo bolečine presle. To mi je uga-jalo, zato sem, ko sem tretji dan spet stopil pred zdravnika, še bolj hlinil bolezen. Delal sem se, kakor da bom vsak čas padel, in zdravnik me je hitro posadi-l na stol ter pričel otipovati mi-šice pod ušesom, jaz pa sem od-mikal, kakor da mi to povzro-ča silne bolečine. Zdravnik je sem na ta način prevaral in pro-glasil me je za nevarno bol-nega ter odredil, da moram v bolnišnico. Tisti dan nisem mogel oditi, ker so italijanski to-povi neprenehoma bruhal gra-nate proti nam.

Naslednje jutro je bombardir-anje prenehalo in z nekim to-varišem, ki se je tudi javil za bolnega, sva odšla proti Pros-veki, kjer je bila bolnišnica. S seboj nisva vzela nobenih živil, ker sva upala, da jih bova do-bila, ko bova prišla do vojaške kuhinje. Tam pa ni bilo nič, ker

strijejo. Dobil sem čisto spod-

njo obleko, vrhno so pa pre-kuhali. Počutil sem se, kakor da bi bil prerujen, in ko sem se vlegel na čisto posteljo, sem ta-ko zaspal. Kaj je zdravnik na-redil s tovarišem mi ni znano, kajti videl ga nisem več.

Naslednje jutro sem moral jaz in več drugih odriniti iz bolniš-nice. Napraviti smo morali pro-stor bolnikom in ranjenicem, ki so jih vozili z bojišča. Težje ran-jene vojaške so naložili na vozove, ostali pa smo morali peš do ko-lodvoru na Opčini. Tu je čakal posebni vlak, ki nas je odpeljal v Ljubljano. Ker so bile tam vse bolnišnice natrpane z ranjenci, so nas poslali v garnizijsko. Tu se je pričela zame prava kome-dija, kajti zdravniki, ki so me preiskali, so mi takoj povedali, da sem simulant. Bal sem se, da me bodo poslali nazaj na fronto, toda po štiridnevem bivanju v bolnišnici so nas poslali v Prago. Tam so nas stali v staro, trd-njavno podobno poslopje, kjer so nas ponovno preiskali. Tudi tu so ugotovili, da mi nič ne manjka, samo zobe, da imam slabe, toda potem se niso več zmenili zame. Vsak dan sem šel na izprehod in tako sem imel priliko za ogle-dovanje mesta. Med civilnim pre-bivalstvom sem opazil strašno bedo. Ljudje so kar cepali na uli-cah karok muhe, kajti kruha in drugih živil ni bilo mogoče do-biti. Tudi v bolnišnici smo stradali in spet me je začela nadlegovati

"kurja slepota", toda zdravnik, kateremu sem stvar omenil, je rekel, da me bo že minila, ko bom spet deležen več in boljše hrane.

Denarja, da bi časih kupil ja-bolka ali drugo sadje, tudi nisem imel, ker so me na poti v Prago obrali Bošnjaki do zadnjega vi-narja. Ko sem tako pohajkoval lačen po ulicah ter vsako jutro moral poslušati zmerjanje zdra-vnika, me je začela zapuščati po-trpežljivost. Neko jutro smo se trije Slovenci dogovorili, da vpra-šamo zdravnika, naj nas pošlje k poveljništvu, kjer smo upali, da bomo dobili dopust. Ko je zdravnik prišel in je vprašal pr-vega, kaj želi in mu je za poja-snil, je takoj naročil bolničarki, naj ga zapiše, da je sposoben, da se ga pošlje na fronto. Po tem odgovoru sva ostala dva molča-la ko grob, kajti fronta nama je smrdela. Končno pa smo vseeno dobili dopust; dal nam ga je štab-ni zdravnik, ki je bil zelo prija-zen napram nam.

VI

Ob štirih popoldne smo zapu-stili Prago in odrinili proti Du-naju in od tam proti Ljubljani. Vozil sem se tri dni in tri noči iz Prage v Črnomelj in ves ta čas nisem zavžil ničesar. Tretji dan mi že ni bilo dosti do jedi, mučila pa me je silna žeja. V Črnomlju, kjer sem imel sorodnike, bi se bil lahko najedel, a me je bilo sram prositi pri domačih ljudeh. Mi-slil sem si, ker sem že tri dni po-trpel brez jedi, bom tudi dve uri hoda prenesel. Do vasi Butoraj, ko sem napravil že polovico poti, je še nekako šlo, toda ko sem do-spel v Veliko Lahinjo, so začele plesati hiše pred mojimi čmi. Zu-naj vasi so mi odpovedale noge in jih nisem mogel več premika-ti. Obstal sem na nekem platu in v trebuhu me je nekaj pikalo. Ko sem nekaj časa premišljeval o svojem neugodnem položaju, sem zagledal par korakov stran poln grm črnih malin. Kar verjeti ni-se sem mogel svojim očem, ker so me že dostikrat varale, končno pa sem napol vse sile in se sko-bacal s plota in se sprazil do gr-ma ter začel obirati sladki sad. Grm sem obral popolnoma, da ni ostalo na njem drugega ko listje in bodice. Bolečine v trebuhu so odnehale in takoj sem se bolje počutil.

Tako sem spet nadaljeval pot po pašnikih do Kneževine in kmalu sem dospel na domači vrt. Tu so že zorele češnje in pričel sem jih obirati. Pri tem poslu me je zalotila mati, ki je prišla iz hiše in je bila iznenadena, ker ni pričakovala mojega prihoda. Hitro me je odvedla v hišo in me vprašala, če sem lačen. Odgovo-ril sem ji, da nisem, toda želim črne kave. Hitro naj jo skuha največji lonec in ona je takoj u-godila moji želji. Seveda ni manjkalo tudi drugih dobrot in jaz sem se tako prenaedel, da sem bil potem dva tedna bolan.

Štiritedeski dopust je kmalu pretekel in ga nisem hotel po-daljšati več ko dva dni, ker sem upal, da mi ga bodo podaljšali, a sem se varal. Naš oddelek se je takrat nahajal v šentpeterski vo-jajšnici, kjer je glavno službo o-pravljaj narednik Berkman, do-bra novomeška duša, čeprav je tako kričal, da se je vsa vojaš-nica tresla.

Po nekaj dneh bivanja tam sem uvidel, da dopusta ne bom dobil, zato sem se odločil, da se javim za bolnega, kajti bal sem se, da me bodo vsak čas odpravi-li za stotnijo. Tako sem tudi storil. Zdravnik, kateremu sem se javil in mu povedal, da me v uše-su boli, me je le površno pregle-dal in odredil, da se moram ogle-dati pri višji zdravniški instanci. Tovariši so mi zavidali, ki so vedeli, da je vsak, ki ga pošljejo tja, oproščen vojaščine, toda jaz se nisem veselil, ker sem stlil, da bom proglašen za zdravega, kadar me bodo pravi prijeli v ro-ke.

Se tisti dan me je desetnik od-vedel v garnizijsko bolnišnico in prav v tisto sobo, kjer so me ne-kaj tednov pred zdravniški močno osuvali ter me potem poslali v Prago. Seveda so me tu takoj spoznali in mi pokazali vrata in jaz sem jo hitro ubral po stopni-cah, desetnik pa se mi je sme-ljal. Ko me je dohitel, sem mu vse pojasnil in kmalu je vsa vo-jajšnica izvedela o mojem obisku pri zdravniku.

Berkman me je potem poslal v službo za 24 ur ter me tako kaz-noval. Stražiti sem moral jetni-ke, kar je bilo vseeno bolje, kakor če bi me poslali na fronto ali v zapor zaradi simulacije.

(Dalje prihodnje.)

Janezov Janez:

Žrtov sestrsko zaroto

Martin Klančar je krepak dečko, šest čevljev v vis, širokih pleč in mišičastih udov, plavo-las in plavook, po naravi živa-hen, prijazen in korajžen fant. Seznanila sva se pred več leti ter si bila dobra prijatelja. Ob začetku krize pa je začasnio izgubil delo in ker se mu je vide-lo brezplodno merjenje vele-mestnih cest za delo preveč dol-gočasno, se je odločil podati na pot. Kam? "Ne vem, kod me bo nosilo in kje se bom ustavil," je dejal. "Grem, that's all. Pot-nega načrta ne potrebujem. Tu-kaj nimam kaj početi, to prisi-ljeno lenarjenje se mi upira, pa tudi drugače sem že sit te vaše dolgočasne metropole. In pa ti-to cigansko ali potepuško na-gnjenje, ki me je vodilo prvih pet let križem Amerike, dokler se nisem pred dvema letoma us-tavil v Clevelandu, se me je zopet polastilo. Torej pot pod noge!"

Nekega jutra sredi maja je odrinil neznan bodečosti na-sproti. Oblebil mi je, da me bo redno obveščal, kod se bo kla-til. Svoje obljube pa ni držal dolgo. V razdobju dveh mese-cev sem dobil od njega tri raz-glednice, eno iz Chicaga, drugo iz Denverja, Colorado in tretjo iz San Franciscu v solnčni Ca-liforniji; nato je umolknil ter molčal cela štiri leta. Oni dan pa sem dobil od njega daljše in prav zanimivo pismo.

"Ne zameri, ker ti tako dol-go nisem pisal," se je opravičal. "Saj vse; blodiš po svetu, vi-diš nove kraje in srečavaš nove obraze, pa se tako zaposliš z o-pazovanjem, da ne utegneš mi-sliti na kaj drugega. Poleg te-ga pa si samemu sebi vedno ta-ko blizu, da si daš toliko oprav-ka s samim seboj, da se ne u-tegneš zanimati niti za stare prijatelje, kaj šele za druge lu-di, ki si jih poznal. 'Stari se-bičnež!' porečeš in ne zamerim ti. Menda nam je v krvi, da tako radi pozabimo na svoje prijatelje, čim med nami in nji-mi nastane večja razdalja. 'Zdaj mi ne more več koristiti!' si misli človek o oddaljenem pri-jatelju ter polagoma pozabi nanj, posebno še, če nima pre-jalove sreče ..."

Po tem opravičilu in po ne-kaj vsakdanjih vprašanjih, ka-ko in kaj pri nas, je začel opi-sovati svojo vandrovske pot preko Zapada in ob Pacifiku, ki se je naposled končala na neki farmi v senci mogočnega Mt. Rainerja.

Najprej se je ustavil v Chi-cagu, ki pa se ga je kmalu na-veličal ter mahnil dalje preko zapadnih držav, dokler se kon-čno ni ustavil v San Franciscu, kjer se je nekaj tednov grel na californijskem solncu. Toda od same solčne gorkote se ne da dolgo živeti niti v Californiji in ker ni bilo dela zanj, je Martin zopet vzel pot pod noge ter se nameril ob pacifiški obali proti severu. Pot je opravil deloma peš, deloma na kolesih prijaz-nih avtomobilistov, prenočeval pri gostoljubnih farmarjih, v cenenih hotelih manjših mest ali pa tudi kar na prostem, ka-kor je že naneslo. Nazadnje ga je zaneslo v državo Washing-ton, kjer je nekega večera v poznem poletju vprašal za pre-nočišče pri nekem ruskem far-marju, kar se je pozneje izka-zalo za usodno za njegovo pote-puško naturo.

Rus je bil prijazen in gosto-ljuben človek, kakor so Rusi vobče, imel je lepo polje in krasne sadovnjake, bil je vdo-vec in imel je dve hčeri, Sonjo in Natašo, ki sta vodili gospo-dinjstvo. Dekleti sta že prvi večer Martinu "padli v oči", zlasti starejša Sonja, temnolasa lepota resnega bledega obra-za in globokih temnih in vedno zamišljenih oči, dočim plavola-sa, modrookna, rožnolična in vedno radostna nasmejana Na-taša izprva ni napravila nanj posebnega vtisa, nemara zato, ker mu je bila preveč podobna. Spričo tega dopadajenja, ki ga je bila našla Sonja v njegovih očeh, se mu ni bilo težko odlo-čiti, ko mu je Rus predlagal, da bi ostal pri njem vsaj nekaj tednov, kajti dela je imel čez glavo, hlapca pa je bil pred ne-kaj tedni izgubil.

"Za kmetovanje nisem bil nikdar posebno vnet," mi je pi-sal navihani Martin, ki je bil odnekdaj namazan z vsemi mo-gočimi mazili, "zlasti potem, ko me je mestno življenje spridilo kot vsakega kmeta, ki ga zaja-me v svoje zaprtašeno bleščanje; zato mi predlog gostoljubnega Rusa ni kar nič ugajal. Ze sem se mu mislil prijazno zahvaliti za njegovo ponudbo, ko so se preko mize (bilo je pri večerji) areale moje oči s Sonjimi glo-bokimi, mehko sijočimi temni-mi očmi, poleg nje pa je poka-zala svoje drobne bele zobe Na-taša ter se mi ljubeznivo na-smihala in — no da in odločil sem se, da ostanem, saj mi je moč navsezadnje obljubil tudi čedno plačo. Ali kaj plača! Dekleti, posebno Sonja, sta bili tisti sili, ki sta me zadržali, da nisem sledil svojemu potepuške-mu nagonu ter odvandral dalje! Sonjina resna, božajoča lepota me je bila vsega prevzela; ljub-kost vedno nasmejljane Nataše me je mikala. Njuni telesi bi bili lahko vsakemu kiparju slu-žili za model! Ali je bilo torej kaj čudnega, da sem ostal pri njih, jaz, ki itak nikdar nisem bil sovražnik ljubkega spola? Čudno bi bilo, če bi bil odšel da-lje! Saj se mi je vendar obe-tal, vsaj upal sem tako, zanimiv romanček!"

Tako se je Martin udingal pri Rusu za hlapca, "samo za nekaj tednov", je računal fant, pa se pri tem precej uračunal. Ker je bil močan in priden dečko, pri-den posebno zaradi lepe Sonje, je bil Rus z njim jako zadovo-ljen. Ni pa bil z vsem tako za-dovoljen Martin, to pa pred-vsem zato, ker se Sonja očitno ni mogla ogreti zanj, dasi jo je ob vsaki priložnosti nadlegoval z na moč vročimi in koprnečimi pogledi. Po drugi strani pa je vedno vesela Nataša v nekaj tednih postala od sile zamišlje-na, skoro otožna, očitno zato, ker ji Martin ni posvečal nobe-ne posebne pažnje ter prezri vse njene mehke, božajoče po-glede in različne ljubeznivosti, s katerimi ga je obsipala. In kakor je postal Martin zamiš-ljen ter kazal na moč potrt in trpeč obraz, tako je Natašin smeh postajal bolj in bolj ubit in na obrazu in v očeh ji je vsa-

kdo lahko opazil veliko pota ki se je stopnjevala iz dne dan. Martin tega seveda ni pazil, ker je imel oči samo resno, sicer prijazno, a stopno Sonjo, zato pa je ta bro opazila Sonja sama. In Sonja, ki se je Martin pri-pridušal, da jo bo osvojil, si pri tem polomi parklje in si ter si razbije glavo, je v ji iznadljivi glavi pri-pračrt, ki je imel zadovoljiv šiti to zamotano trikotno devo.

Sonja je odklanjala Mar-ve nežnosti in ljubeznivosti, stavno zato, ker je ves za-bezen, razpoložljivi prost-njenem srcu zavzemal ženir, ki je bil šele pred kim dovršil svoje študije našel začasno zaposlenje v tist. Čim si bo našel staln poslitev, je vedela, bo pri-šlo. Toda Nataša je bila ne preko ušes zaljublje-fanta, ki pa tega kar ni ho-deti, oziroma ni mogel v-ker je imel oči samo na Sonjo. In ker je Sonja ljubila živahno sestro in bi ji rad-nila nekdanji srebrni sme-je podala na delo, da odvra-Martinovih čuvstev od se- Natašo. To pa ni bilo lah-lo. Martin je bil odneka- nekaterih ozirih velik trn-vec, zlasti pa pri ženskem-ki je znalo vzbuditi njego-vo zornost ter razdražiti nj-domišljijo.

(Dalje prihodnje.)

Agitirajte za Prosveto

PRODA SE

lot (stavbišče) 100x100, južno vogal na Joliet Rd. in Center Lyons, Ill. Pripravo za vsko-vino, prodaja se za nizko cen-o, site se pri lastniku: Rudolf 2707 S. Ridgeland Ave., Ber-

WEEKS DENT OFFICE

Telephone Harrison 8731
Izmerno nizke cene.
Ob nedeljah: 9 do 1
Ure: 8 do 8:30
326 S. STATE St.
Opposite Davis Store, 3d Fl.

Naročite Mladinski list, boljši mesečnik za slovensko dino!

TISKARNA S.N.P.

SPREJEMA VSA

v tiskarsko obrt spadajoča dela

Tiska vabila za veselice in shode, vizitnice, časnike, koledarje, letake itd. v slovenskem, hrvatskem, slovaš-čem, nemškem, angleškem jeziku in drugih

■■■

VOĐSTVO TISKARNE APELIRA NA ČLANSTVO S.N.P.J

TISKOVINE NAROČA V SVOJI TISKARNI

Vsa pojasnila daje vodstvo tiskarne. — Cene zmerno, unijako delo pro-

Pišite po informacije na naslov:

S. N. P. J. PRINTERY

2657-59 SO. LAWDALE AVENUE

Telefon Rockwell 4904

CHICAGO, ILL.

Tam se dobe na željo tudi vsa ustmena pojasnila.

NAROČITE SI DNEVNIK PROSVETO

Po sklepu 10. redne konvencije se lahko naroči na list Prosveta šteje eden, dva, tri, štiri ali pet članov iz ene družine k eni naročni Prosveta stane za vse enako, za člana ali članice \$2.00 za eno leto nino. Ker pa člani še plačajo pri assessmentu \$1.20 za tednik, se jim šteje k naročnin. Torej sedaj ni varoka, reči, da je list predrag za S. N. P. J. List Prosveta je vaša lastnina in gotovo je v vsaki družini ki bi rad čital list vsak dan. Cena lista Prosveta je:

Za Druž. države in Kanado \$6.00	Za Cicero in Chicago je...
1 tednik in..... 4.90	1 tednik in.....
2 tednika in..... 8.60	2 tednika in.....
3 tednike in..... 12.40	3 tednike in.....
4 tednike in..... 16.20	4 tednike in.....
5 tednikov in..... nič	5 tednikov in.....
Za Evropo je..... \$9.00	

Izpolnite spodnji kupon, priložite potrebno vsoto denarja ali Order v pisma in si naročite Prosveto, list, ki je vaša lastnina.

Pojasnilo: — Vselej kakor hitro kateri teh članov preneha biti član ali če se preseli proč od družine in bo zahteval sam svoj list tednik ali moral tisti član iz dotične družine, ki je tako skupno naročena na Prosveto, to takoj naznauti upravništvu lista, in obenem doplačati d-vzoto listu Prosveta. Ako tega ne store, tedaj mora upravništvo d-daturn za to vsoto naročniku.

PROSVETA, SNPJ, 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Priloženo pošiljam naročnino za list Prosveto vsoto \$.....

1) Ime..... Čl. družina N.....

Naslov.....

Ustavite tednik in ga pripišite k moji naročnini od sledečih članov:

družine:..... Čl. družina N.....

2)..... Čl. družina N.....

3)..... Čl. družina N.....

4)..... Čl. družina N.....

5)..... Čl. družina N.....

Mesto..... Država.....

Nor naročnik..... Star naročnik.....